

Mnogovrstne novice.

* *Velika imenitnost deželá česke krone.* Dr. L. Rieger je v neki spomenici, ki jo je v francoskem jeziku o deželah česke krone že prejšnji čas spisal a ne za javnost, pa je vendar perfidno na javnost prišla, zgodovinsko in statistično razložil vse razmere teh deželá, ki spadajo pod tako imenovano česko krono in so pemska, moravska in šlezka dežela. Glavni namen te spomenice je dokazati, da če dežele ogerske krone so po dvalizmu postale samostojna država, ktera se z družimi deželami našega cesarstva le na tanki nitki skup drži, in da mi plačujemo 70 odstotkov, Ogrji pa le 30 za skupne stroške, imajo dežele česke krone tem večo pravico zahtevati taisto kakor ogerske. Tudi pemski narod je na svojem deželnem zboru leta 1526. prostovoljno Ferdinanda I. Habsburškega poklical na prestol pemske države in Ferdinand I. je potem kot pemski kralj prisegel za-se in za svoje naslednike, da temu kraljestvu ohrani samostojnost, vse in privilegije, ki mu jih je deželni zbor napisal v 21 točkah. — Ko dr. Rieger popisuje prednost pemske dežele v vsacem oziru pred vsemi družimi, našteva bogastvo in napredek njene obrtnije itd., pride tudi do tega, da po vladnih statističnih spisih našteva, koliko pemska dežela sama gruntnega davka plačuje, namreč 33 milijonov frankov. Na vsako glavo pride na Pemskem po 10 frankov direktnih, in po 15 frankov indirektnih davkov, na Ogorskem pa unih le 5, teh pa 8 frankov. Pri tej priliki razlaga, da za geografično štirjaško miljo na Pemskem plačujejo zemljiškega davka 32.294 frankov, na Moravskem 31.233, doljna Avstrija z Dunajem vred 23.938, Galicija 6605, — ogerske dežele le 10.364 frankov. — Naposled pride v svojem spisu dr. Rieger tudi na to, da našteva, po koliko vojakov dajejo različne dežele avstrijski armadi, in sicer jih dadó Slovani 289.500, Nemci 150.000, Magjari 70.000. Iz neogerskih dežel samih jih dadó Nemci le 119.000, Slovani pa 204.000. Po različnosti dežel jih vsi Nemci skupaj dadó 150.000, Pemci, Moravci in Slovaki 116.000, Magjari 70.500, Hrvati, Srbi in Dalmatinci 57.000, Rusini 54.000, Rumuni 47.500, Poljaki 42.500, Slovenci 20.000, judje 9850, cigani 2950, Armenci 845.

Iz tega se očitno vidi, kakošen majhen drobiž so Magjari v vsem, pa tudi Poljaki, in vendar se je unim že posebna pogača pekla, tem pa se še le hoče!

* *Slaba letina na Laškem.* Iz Florence se 29. maja tako-le piše: Vročina velika, ktera že čez tri tedne kakor svinčena plošča na veči del laške zemlje pritiska, je pokončala še to malo upanje na dobro letino, ki nam je ostalo čez grozno sušo meseca aprila (vélicegega travna). Na več krajih je strašno videti, kako so obupali kmetje! Če tudi zdaj še kaj dežja pride, težko, da nam kaj pomaga, kajti vsi sadeži in žita so zveneli do korenine.

Dopisi.

V Tominu, 12. junija. V 66. listu „Slov. Naroda“ smo brali dopis iz Tomina (ki pa je bil spisan v Gorici), v katerem nam dopisnik pripoveduje, da naši „vladni“ možje bar. Pino, Winkler, Marušič, grof Pace, dr. Doljak stikajo kaj čvrsto glavice skupaj in spletajo mreže, v ktere bi Slovence vjeli, da namreč (kakor je dopisnik „iz zanesljivih virov“ pozvedel) nameravajo Slovincem nič manj ko 5 (če ne več) c. k. poslancev na vrat obesti, zraven teh pa tudi še enega Italijana, sedanjega deželnega glavarja grofa Viljema Pace-ta. Nočem tukaj preiskovati tistih zanesljivih virov, iz katerih je do-

pisnik zajemal to, kar je oznanil; saj vidijo naši volilci sami, kdo jih bolj nadleguje, kdo se jim z večo sitnostjo ponuja, kdo več mrež razpenja, da bi jih vlovil, namreč ali vladni, ali tako imenovani „neodvisni“ možje. Hotel sem za pero prijeti le zato, da pojasnim nekoliko to, kar piše goriški dopisnik o grofu Pace-tu. On pravi, da bi po nobenem načinu ne mogel volilcem Pace-ta priporočati, kjer je 1. Italijan, 2. vladen, 3. se niti ne naklanja na federalistično stran, dasiravno se je (tako dopisnik dostavlja) Pace nam Slovincem vsigdar pravičnega skazal in ga mi zarad tega visoko spoštujemo in mu bomo tudi vedno hvaležnost v srcu ohranili. — Ozrimo se nekoliko po deželah, kjer Slovenci bivajo, in vprašajmo: kateri izmed deželnih glavarjev je tako pravice Slovencev spoštoval kakor Pace, ki je Italijan, in je bil od Italijanov v deželni zbor izvoljen. Zdi se mi, da bi bil dopisnik „svoje visoko spoštovanje in srčno hvaležnost“ do Pace-ta bolje skazal, ako bi bil premišljeval vse, kar je Pace za Slovence storil in potem — molčal. Leta 1860. v nekdanje pomnoženo državno svetovialstvo na Dunaji poklican je Pace, bistra glava, kmalu videl, da se vsa Avstrija ne da vstrojiti po enem kopitu, in držal se je one stranke, ki je povdarjala avtonomijo posameznih avstrijskih deželá. Ko je šlo v našem deželnem zboru za preuredbe volitnega reda, brez kterege bi mi Slovenci še dan današnji bili v manjšini, da ne bi si mogli pomagati, je nam, potem ko je dr. Doljak na našo stran stopil, manjkal še en glas za zmago; Pace, pravični mož, nam ga je, vsemu uporju italijanske stranke ukljub, radevoljno dal. Od prvega začetka bilo je že Pace-tovo vodilo, in tega se vedno drži, da to, kar gre Italijanom, gre tudi Slovincem. Le ker je tak mož bil predsednik deželnemu odboru, bilo je mogoče, v prvi deželni urad za Slovence slovenski jezik koj vpeljati, ki je potem kmalu tudi uradni jezik slovenskih županij postal. Slovenci so v deželnem le pravične reči zahtevali; Pace jih je vselej podpiral. V zadnji sesiji je z nami zoper direktne volitve za državni zbor glasoval, kar gotovo ni bilo vladi po všeči. Tudi v materijalnih zadevah so Pacetu Italijani in Slovenci bili vselej enako dragi. Njegova veljavna beseda je vsak čas veliko pripomogla, da smo mi za naše ceste in druge potrebe marsikako zdatno pomoč dobili. Za železnico po Sočki dolini ni lahko kdo bolj vnet kakor Pace, ki je bil prvosednik posebnega odbora vstanovljenega za to železnico, in ki je lansko leto peljal deputacijo goriških veljakov k cesarju, da bi za-njo prosili. Z eno besedo, že 9 let skrbi Pace v deželnem zboru za nas, in skrbi tako, da je zaradi Slovencev, ki jim je hotel biti pravičen, ob vso popularnost pri svojih rojakih prišel, tako, da ga Italijani nočejo več v deželni zbor voliti. „Narodov“ dopisnik imenuje Pace-ta vladnega moža, dvomi torej nad njegovim značajem. Kdo pa je ta dopisnik? Jaz bi rad privoščil njemu le nekoliko od Pace-tovega značaja. On zameta Paceta ker je Italijan. Pa kdo naših Slovencev je za nas več storil, in kdo misli, da bo v stanu prihodnjič za nas več storiti, ko Pace? Naj se oglasi! Italijani nočejo več voliti Pace-ta, ker je tudi za Slovence skrbel, in Slovenci bi morali po dopisnikovem svetu Pace-tu vedno hvaležnost v srcu ohraniti, pa z Italijani potegniti in Pace-ta, pravičnega glavarja, iz deželnega zbora pahnuti ter položiti osodo Slovencev v roke novega glavarja, ki ga še ne poznamo! Kam vendar zabredejo naši prebrisani „neodvisni“ politikarji! Sram jih bodi, ki hočejo tako za blagostanje Slovencev skrbeti.

Winkler.

Iz Gorice 7. junija. — 2. dan t. m. je društvo „Soča“ imelo sejo zarad volitve deželnih poslancev, izvoljeni so bili sledeči kandidatje: Za Kras dr. Abram

in posestnik župan Šuc iz Pliskovce, za okolico goriško dr. Lavrič in posestnik Fagenel, podžupan iz Oseka, za Tomin dr. Tonkli in Lapanja, župan na Ponikvah, za trge s Tomina Winkler.

Iz Istre 10. junija. — Volitve novih deželnih poslancev so tudi pri nas pred durmi. Sloga tudi nam mora biti zvezda, ki nas vodi, da dobimo v zbor možé, ki bodo krepko branili pravice naroda slovanskega, kterege je v Istri skoro za 2 tretjini več kakor Laha. *) Delali bodo zoper nas Lahi in gotovo tudi vlada; ne držimo tedaj križem rok, da se nam na večno sramoto ne dogodi kakor v poprejšnjih letih, ko smo imeli v deželnem zboru samo enega narodnega poslanca! — Duhovni, vi ste edini prijatelji zapuščenemu narodu v Istri; delajte tedaj brez straha, da dobimo v deželni zbor možé, od katerih smo prepričani, da bodo delali v dušni in telesni blagor po krivici zatiranih Istranov.

V koparskem okraji bo tudi v prihodnje kandidiral France Ravnik, dozdej deželni poslanec, izvršten in za važni poklic ves sposoben rodoljub; za Liburnijo pa, ki bo volila tri poslance na Volovskem, naj se volijo: Tone Rubeša, glavar v Kastvu, Urban Golmajer, župnik v Beršeču, France Marot, posestnik v Spinčičih. — Za ostalo Istro in kvarnarske otoke prosimo, da kmalu naznani list „Naša Sloga“ v Trstu dober imenik prihodnjih poslancev.

V Pulji 5. junija. — V Istri so prevzeli zastop „Slavije“ naslednji gospodje: France Čuk, trgovec v Dolini, Gustav Grosman, učitelj v Ospu, Ivan Benko, učitelj v Pasji vasi, Anton Zajdela, duh. pomočnik v Šterni, France Matičič, duhovni pomočnik v Završji, Franjo Uršič, učitelj v Žiminji, Jože Lilek, duhovni pomočnik v Ranfanaru, Tone Čargo, učitelj v Vrbanu, Ivan Živko Mrgolič, pop v Sajinah, Ivan Ljubotina (Srb), trgovec v Peroju, Anton Pavlin, učitelj v Medolini, in Franjo Strnad, učitelj v Valtuzji. Živela slavjanska vzajemnost!

Ivan Jereb.

Na Krku dne 7. junija —r—. Prebivalci kvarnerskih otokov, smo skoraj od vseh naših sobratov pozabljeni; Istranom smo predaleč, a Hrvatom sicer blizo, vendar jim ni mar za nas. Tako živimo tu sami za-se. Malokedaj se prikaže kaka barka v naše zalive. Akoravno smo pozabljeni od ljudi, vendar Bog še na nas misli, ki nam je letos zopet drevje in polje obilno blagoslovil. Češnje so dozorele, tudi smokve že rumené. Tudi oljke obetajo, kakor cvet kaže, obilnega sadú. Če bo vse tako obrodilo, kakor kaže, nam ne bo treba gledati na morje, kje prinese kaka barka potrebnega živeža za debele denarje, ampak bomo še mi odpošiljali.

Iz Štajarskega. (Slovenski kandidati na dolnjem Štajarskem.) Centralni volilni odbor priporoča sledeče kandidate: Za volilni okraj brežki, kozijanski in sevnški g. A. Lenčeka, posestnika v Blanci; — za volilni okraj celjski, konjiški, šmarski, gorenjegrajski gg. dr. Ferd. Dominkuša, posestnika in odvetnika v Mariboru, in dr. J. Vošnjaka, posestnika in zdravnika v Šmarji; — za volilni okraj mariborski, slovenjebistriški in št. lenarski gg. dr. F. Radey-a, posestnika in c. k. notarja v Mariboru, in dr. J. Srnec-a, posestnika in odvetnika v Mariboru; — za volilni okraj ljutomerski, gorenje-radgonski in ormuški g. J. Kukoveca, posestnika v Ljutomeru; — za volilni okraj ptujski in rogaški g. M. Hermana, c. kr. sodnika v Borovji; — za volilni okraj slovenjegraški, šostanjski in marnberški g. Drag. Adamoviča pl. Čepinskega, posestnika, c. k. komornika itd. v Slovenjem Gradcu; — za mesta in trge: Celje, Brežice, Sevnica,

Mozirje, Laško, Gorenjigrad in Ljubno: g. dr. Dragotina Ipavica, odvetnika v Mariboru; — za mesta in trge: Ptuj, Rogatec, Ormuž, Ljutomer, Središče, g. dr. Ivana Gršaka, koncipijenta na Ptujem.

Iz Koroškega. (Volitve za deželni zbor) so na Koroškem razpisane: za kmečke občine 27., za mesta in trge 30. junija, in za veliko posestvo 2. julija. Opo-minjamo naše bralce — tako piše „Besednik“ — posebno pa koroške Slovence, da od prihodnjih volitev je odvisna naša osoda, da bodemo ležali, kakor si bomo postlali. Ako tedaj hočemo, da se naš jezik, naša vera in sploh naše pravice spoštujejo, ako hočemo, da se znižajo davki, da se razširja blagostanje, volimo skušene možé, ki so za to najbolj sposobni, ki so odrastli med nami, ki tedaj poznajo naše potrebe in imajo srce za nas, ki so razen tega trdnega značaja, da se ne sučejo po vetru. Toraj bodimo previdni, ne verujmo vsakemu, ki Bog vedi od kod pride in nam sladke besede daje. Pred vsem drugim pa priporočamo edinost! Volilni red na Koroškem je tak, da Nemci, ako se le malo gibljejo, nas lahko pod-se dobé. Toraj ne smemo biti nemarni; k volitvam pride naj vsak, kdor le more, in kdor je bolan, naj se s posteljo vred dá prinesti, kakor pri zadnjih volitvah sloveči česki rodoljub. Da pa ne postane kaka zmešnjava med nami, je treba, da kdo vse to v roke vzame; to bo na Koroškem storilo društvo „Trdnjava“, ki bo po dogovoru z volilci imena kandidatov razglasila. Tedaj še enkrat: Bodite previdni in složni! —

— Naš deželni predsednik baron Kübeck je predstavljen na Štajarsko; na njegovo mesto pride g. grof Lodron pl. Laterano.

Iz Kostela. (Birokratična samovoljnost.) Kar še nikdar ni bilo pri deželnih volitvah, to je nam Kostelcem g. Fladung, kočevski okrajni poglavar, zdaj ukazal. Volilne možé moramo iti v Kočevje volit! Tako breme se nam še pod Bachom, ki je bil pri zadnjih volitvah deželni poglavar, ni nakladalo. Takrat, kakor pri vseh prejšnjih volitvah, smo te možé doma pri svojem županu volili. Zdaj naenkrat ukazuje g. Fladung drugače! Le pomislite, drage „Novice“: Naša občina šteje še čez 3000 duš, in ljudje imajo iz teh krajev 3 do 5 ur deleč v Kočevje. Koliko bo tu zamude, koliko stroškov za volilce! Čemu to? Ali bi ne mogel g. Fladung, kakor prejšnja leta ali sam priti ali kacega komisarja semkaj poslati, pred katerim bi se volitev naredila? Ali ne bi bilo pametneje, ko bi tako le en človek trošil in čas mudil, namesto da ga bo moglo zdaj toliko in toliko volilcev? Marsikter volilec pa še celó volit ne pojde, ker mu ni mogoče ali zavolj časa ali zavolj denarja, ali zavolj telesne slabosti, da bi dolgo pot v Kočevje delal. Ali se to pravi za ljudstvo skrbeti? Ali se to pravi, volitveno pravico podpirati in pomagati ljudstvu, da z volitvijo svojo pravo misel izreče, kar je prva dolžnost vsake ustavne vlade in nje uradnikov? Ljudje se hudó na to Fladungovo ravnanje pritožujejo in sploh govoré, da je to le kazen zato, ker so Kostelci dozdej še zmirom národne poslance volili. Res žalostno je, da so pri nas še zmirom uradniki, ki se še drznejo „verfassungstreu“ imenovati, pa ustavne postave tako narobe in ljudem na pravo muko zvršujejo. *)

*) To ravnanje c. kr. okrajnega poglavarja kočevskega se po naših mislih nikakor ne vjema z ustavnimi načeli, ker s tem, da volitev stežuje in podražuje — brez potrebe, mnogotere volilce zadržuje, da se je ne morejo udeležiti, ter jim tako posredno volilno pravico krati. To je v ustavni državi pravemu pomenu postav nasprotno in nedopustno. Zato se nadjamo od c. kr. deželnega predsedstva, da bo to nepravilnost, ki mu jo tukaj očitno naznanjamo, odpravilo, in c. kr. okrajnemu poglavarstvu v Kočevji ukazalo, naj te volitve tako ovrši, kakor prejšnja leta.

*) Glej današnji list stran 190.

Iz Goriškega 9. junija. (*Navskriž misli, treba za vrle poslance jako skrbeti.*) Ker se nova èra rada z lažnjivo svobodo baha, naj se mi dovoli reči, da gorje ljudstvu, ako kmalo drugi veter ne pripiha. Kaj nam pomaga samo ime kristjansko, ako današnji liberalci celó krščanski nauk nameravajo pregnati iz šol! Ako so že zdaj — poleg tolike skrbi od cerkevne strani pri odgoji mladine — takó velike napake pri ljudstvu, kaj bo pa pozneje — brez vere? — Da bi tedaj èloveške strasti in slabosti pri bližnjih prevažnih volitvah zastopnikov nam preveč ne škodovala, prav lepo prosim, skrbite in skrbimo za vrle poslance! Mi potrebujemo za poslance učenih, značajnih in skušenih mož. Premalo učeni, tudi pri dobri volji, ne morejo pomagati; neznačajnim vetrnjakom ni zaupati; danes so z nami, jutri proti nam. Na neskušene se pa tudi zanašati ni za prevelike reči. Mnogi zoper dosedanje poslance preveč kričé, in vse v en koš mečejo, èravno je (med sedanjimi) obilo vrlih vsega zaupanja vrednih možakov. Mnogi hrupé: uradnikov ne! Res je, da le malokter uradnik je sposoben za zastopnika ljudstva, ker pred vsem mu je vlada zapovednik, vendar radostni vidimo v deželnih zborih tudi iz med uradnikov vrle možake. Mnogoteri tudi klepečejo: duhovnikov ne voliti! al rodoljubno obnašanje vseh kranjskih poslancev osramotuje take vekače. Ako gosp. Marušič ni htel z glavo v skalo butati, dobrovedé, da je ne razbije, mu je to le na èast. Saj tudi zidar ne bo s skladvom tolkel po skali, èe vé, da je nikakor ne razbije! Da bi pri toliki nevednosti ljudstva se pri bližnjih volitvah preveč Klunov v zборе ne vrnilo, treba je živo skrbeti.

Vernik, pa ne klerik.

Iz Vipave, 12. jun. (S taborom našim) smo že večidel v redu, le tega ne vemo, kaj da kuhajo gospodje, da nam dovoljenje še ni došlo, èravno smo že 26. maja prošnjo vložili c. kr. gosposki. Prièakujemo ga res že težko vsak dan, ker o programu našem ne more biti nikakoršne overe. Tako-le se glasi: 1. Da se vsi Slovenci v eno vladno skupino — v „Slovenijo“ — zedinijo. 2. Da se nam naš domaçi slovenski jezik v šole za učnega in v uradnije za uradnega po vsi Sloveniji vpelje. 3. Da se občinska avtonomija toliko razširi, kolikor bi se veliko dragega uradovanja skrajšati in veliko stroškov, to je, davkov znižati dalo. 4. Da ni samo Vipavcem neobhodno potrebno večo skrbnost imeti za obilo pospeševanje v sadjereji, nego da se s tem tudi za lep dobièek v daljne kraje prikupijo. 5. Da prepeljanje železne ceste od Loke skozi Vipavo na Trst in Gorico ni samo silo potrebno za idrijski, vipavski in kraški okraj, nego je tudi silne važnosti za vladne potrebe celega cesarstva. 6. Da se prošnja sklene za vladno podporo za istrebljenje in vredenje vodotoka „Vipave“.

Odločili smo dan sv. Petra in Pavla, popoldne ob 4. uri, za da našega tabora. Ker mislimo, da smo ugoden dan zadeli, pričakujemo temveč naroda slovenskega od blizo in deleč v krasno našo vipavsko dolino, ktera po svetu slovi kot „slovenski raj“, ne ravno za to, da bi se nam Vipavcem tako dobro godilo kakor nekdanj prebivalcem „obljubljene dežele“, ampak vzlasti zaradi premilega podnebja, po katerem je naša prijazna dolina prednica vsem drugim krajem Kranjskim. Brž ko imamo vladno dovoljenje v rokah, razpošljemo razglase. Za polovico znižana vožnina na železnici pa nam je že gotova.

Iz Košane 6. junija. — Težko pričakovano volitev novega župana imeli smo 22. u. m.; pri njej je bil za župana sedmih sosesk enoglasno izvoljen dosedanj župana-namestnik gosp. Leopold Dekleva, kterega smo si že zdavnej želeli, ker je delaven in

značajen mož ter zeló vnet za blagostanje v soseskinih zadevah; al žalibog! težko nam dé slišati, da ga ni volja to volitev sprejeti zaradi bolehnosti in svojih lastnih mnogih opravil, izgovorivši se na desetletno delovanje svoje kot prvi svetovalec tej občini. Zaradi boleznih ni mogel biti tudi pri volitvi pričujoč. Naj bo tedaj to v dokaz našega spoštovanja in popolnega zaupanja do novoizvoljenega župana posebno onemu glasovitemu, nalašč imenovanemu dopisniku iz vremske doline v lanskim „Novicah“, kteri je o neki „svetinji“ kvasil, da bi se g. D. takrat podelila, kedar bi ga za župana (kneza) obojih teh far postavili. — Tega pa ravno zdaj še potreba ni, dokler imajo Vremci sami še njegovega ravno tako značajnega in obče èislanega brata gosp. Jan. D. za svojega župana.

M. L., v imenu odbora.

Iz Ljubljane. Kakor po vsi Cislajtaniiji, tako tudi pri nas volitve za deželni zbor zdaj „zvonec nosijo“. Vse drugo stoji zdaj zdej, — kajti vsak, kdor ima le kolièkaj srca za svoj dom in domovino svojo, èuti dobro, kako sila važne bodo prihodnje volitve, kakor je to obširnejše razložil v poslednjem našem listu odbor društva „Slovenije“. Ta odbor se pogostoma zbira v sejah, da prevdarja glase in nasvete, ki mu dohajajo iz dežele in odkritosrèno se pomenkva o možeh, ki naj se volijo za poslance. Dognal je svojo nalogo v poslednji seji v pondeljek tako deleč, kakor kaže današnji razglas na zadnji strani „Novic“, da imenuje vse poslance za kmeèke in mestne občine, razun dveh, v kterem dozdej ne more imenovati kandidatov, to je, za mesto Ljubljano in pa tretjega kandidata za Trebno, ker je gosp. dr. Toman zaradi hude boleznih predsedstvu „Slovenije“ naznaniti dal, da nikakor ne more misliti na to, da bi prevzel kako poslanstvo, kajti tudi v sreènem izidu boleznih svoje bode potreboval mirú dolgo èasa. V takem bridkem položaji je sklenil odbor „Slovenije“ poprašati volilce 6 volilnih okrajev, ki volijo v Trebnem, naj povejo, kterega poslanca da hoèejo zraven grofa Barbota in župnika Tavèarja. Pri tej priliki se je odboru razodela želja, naj bi oèitno povedal, zakaj za Trebno ni imenoval prejšnjega poslanca dr. Zarnika. Odgovor na taka vprašanja je na kratko reèen ta, da po vsem dr. Zarnikovem vedenji je že zdavnej oèitno, da program njegov se ne strinja s programom národne večine deželnega zbora kranjskega, in ker sloga med narodnimi zastopniki je prvi pogoj vspešnega delovanja, zato odbor ravna o smislu národne večine, dr. Zarnika, ki je pri lanskim volitvah bil voljen le na priporočilo narodnega volilnega odbora, letos po skoro soglasnem sklepu ni stavil za kandidata. Kar „Tagblatt“, „Triesterica“ in te baže èasniki, kterim so najhuji strah tako imenovani „Staroslovenci“ o razpravah volilnega odbora „Slovenije“ èvekajo zato, ker predobro vedó, da mnogo let skušeni narodni možje se nikdar nikoli ne bodo vsedli na limance lažnjivim liberalcem, je večidel laž, izročena jim po kakem ovaduhu, kogar še tega ni sram, da ne bi pritikoval imen tacih mož vmes, ki o dr. Zarniku še besedice zinili niso in ki se nalašč stavijo na javnost, da bi se volilci sleparili, da agitacija izvira od tako imenovanih „klerikalcev“. Protivniki nimajo nikoli družega orožja kakor osebné napade, kterim se vsak poštem rodoljub ogiblje, kar nazoèe more.

— Zdej je gotovo, da namesti dozdanjih 10 c. kr. okrajnih zdravnikov na Kranjskem jih bode v prihodnje le 5, in sicer eden v Ljubljani, eden v Kranji (za celo gorensko stran), eden v Postojni, eden v Novem mestu, eden pa v Koèevji. Tudi to je za našo deželo, ki ima že tako malo zdravnikov, nesreèen

sad Giskrove ère. Se vé, da deželni zaklad in občine si smejo postaviti svojih zdravnikov — če jih plačajo.

— Po sklepu lanskega dež. zbora so med skladne ceste vrstene sledeče ceste: cesta od Radomelj čez Homec noter do Kamniško-Trzinske skladne ceste, — nova cesta med Soderšico in Blokami čez Sedlo, Krčale in Ravno, — nova cesta v Braničiski dolini iz Vipave čez Mavče do Primorske meje, — stranska Kočevsko-Mozelska cesta iz Vidma čez Nemško Loko, Miklarje v Črnomelj, — cesta med Litijo in Pleškoviškim mlinom, in pa Vidošička cesta od Metliško-Drašiške ceste do Vojaške Granice, so potrjene za skladne ceste (Concurrenzstrassen), — dozdej skladni cesti: čez Žigmarice, Mlako in Podklanec, in pa una čez Goro v Loški Potok pa nehate biti skladni cesti.

— Ravnatelj realke g. Schrey ostane le še do konca tega šolskega leta v svoji tukajšnji službi.

— 72 Rauchovih Hrvatov je prišlo v nedeljo v Ljubljano ogledat ljubljansko „Feuerwehr“, češ, da tako napravijo tudi v Zagrebu in Sisku. Konstitucionalci in Feuerwehrci so jih sprejeli z veliko slavo. Ko so bili 1867. leta narodni Hrvatje v Ljubljani, so bili zarad narodne obleke v kazini od „Laibacherice“ razžaljeni. Vse današnje komedije so preočitne, da ne bi se razvidelo, kaj za temi demonstracijami tiči! Prave dobrodelne napravesenikoli ne snujejo s bahastimi burkami; — le turnarji so v „feuerwehri“ kakor fenis iz pepela vstali, Käsbacherjev „apostel človečanstva“ Jergitsch se je prikazal v Ljubljano, in Dežman je govoril slovenski. „Brencelj“ ima spet gradiva dovolj.

— (Tabor v Cerknici) 12. dne t. m., pri katerem se je zbralo gotovo čez 8000 ljudi, dovršil se je na čast dotičnemu odboru v najlepšem redu vpričo cesarskega komisarja g. Ogrinca pri jako ugodnem vremenu. Pokazal nam je ta tabor zopet sijajno narodno navdušenost naših bratov na Notranjskem. Iz Ljubljane in ljubljanske okolice pripeljal je vlak okoli 400 domorodcev s 4 zastavami in godbo vrhniško v Rakek, kjer je taborite srčno sprejel taboriski odbor, „Sokol“ postojnski in planinski. V Cerknico došle goste čakalo je na stotine ljudi in vrle domorodkinje okinčale so zastave. Kmalu potem prišli so tudi taboriti iz Trsta, Primorja in bližnjih krajev. Taborovalo se je na prijaznem griču nad Cerknico, odkodar je bil krasen pogled na slovečo jezero in celo jako zanimivo dolino. Pozdravil je najprvi v velikanskem številu zbrane taborite gosp. Adolf Obreza, župan Cerkniški in odbora prvomestnik, s krepko besedo in predlagal dr. Razlaga za prvosednika današnjemu taboru, ki je, ko je tudi zbor po glasovanju temu pritrnil, prevzel prvosedstvo. — Resolucije, ki so jih predlagali dr. Zarnik o zedinjenji Slovenije, dr. Razlag o vpeljanji slovenskega jezika v šole in uradnije, dr. Costa o samoupravi in gozdnih zadevah, g. župan Hren o mitnicah, in g. Noli o zniževanji železniške tarife, bile so soglasno sprejete. — Po dokončanem taboru brali so se telegrami in dopisi iz mnogovrstnih slovanskih krajev, zapeli so pevci na odru narodne pesmi, svirala je tudi godba vmes, da precej časa ostali smo še na priljubljenem nam taborišču. Povzdignjenega srca smo zapustili vrle Notranjce, ko je poseben vlak se na odhod oglasil, ki nas je okoli polnoči zopet pripeljal v Ljubljano.

— (Poslano.) Spominjam se, da sem v „Novicah“ čital neki dopis iz Železnikov, v katerem dopisnik napake graške vzajemne zavarovalnice biča. Prav je tako, odkrijmo našemu narodu, kaj je prav za-nj, kaj napačno, kaj je koristno, kaj njemu v kvaru, saj je ravno graška ena tistih tujih sesalk, ki vsako leto največ denarja našim rojakom izpiplje. Ona se imenuje

vzajemna; a kaka je ta vzajemnost pri njej? Ne da bi delala usmiljeno, humanitarno, kakor bi to moralo biti, in je tudi v resnici pri vseh drugih vzajemnih zavarovalnicah, ljubi svobodo v Avstriji navadno. Ako se komu taka prigodi, da ne more koj v vsacem obroku o uri in minuti plačati, pridejo policaji ali žandarmi z eksekucijo k njemu; tedaj išči, kjer hočeš, dati moraš, če je ne vem kaj; in kdo ne vé, koliko mora sedanji čas naš kmet oblaziti, da dobi le za teden nekaj krajcarjev na posodo. Oj te toliko hvaljene svobode, še naš kmet je ima preveč, dasiravno jej ni nikoli oponiral! Kar povem v naslednjem, prigodilo se je prav meni samemu. Ker se mi je zdelo z dividendo nekoliko čudno, ker sem vsako leto skoraj več plačal, ko je navadna premija znašala in ker stoji v pravilih izrečno: „Kdor ima vzroke, odpové se lahko zavarovanju, kedar hoče“, storil sem tudi jaz tako, navêdel svoje razloge in se pri „Slaviji“ zavaroval. Kljubu vsemu temu, da sem imel vzroke, dobim avstrijsko svobodo na dom. Prišla je eksekucija! (Kon. prih.)

— (Poberki iz raznih časnikov.) Ljubljanskemu „Tagblattu“ razglas do volilcev, ki so ga prinesle zadnje „Novice“ od volitvenega odbora društva „Slovenije“, kar nič ni po všeči. Nas to jako veselí, zakaj tak razglas, kteremu bi „Tagblatt“ pritrnil, slovenski volilci gotovo zavržejo. Nasproti pa on hvali in do nebes povzdiguje volitveni razglas, ki ga je izdalo ljubljansko „konstitucionalno“ društvo. Tudi tega mu ne branimo, naj hvali; samo tega mu ne moremo potrditi, da zastran konstitucionalnega razgласa resnice ne pové, in da našemu napake in pomanjkljivosti očita, ki jih v njem ni. Razglas ljubljanskih konstitucionalcev in politiški program, ki je v njem, to ni njih iznajdba, ni njih delo, to je zgolj prepisano po tistem programu, ki so ga 22. maja t. l. skovali na Dunaji ustavoverneži od stare Giskra-Herbstove garde; to ni noben nov program, to je pogreta jed iz tiste kuhinje, v kateri se je pretekla tri leta za avstrijske narode kuhalo in peklo, kar jim pa ni prav teknilo, tako, da zahtevajo zdaj sploh drugih primernejših jedil. „Tagblatt“, ako ne bi resnice stavil za laž, bil bi moral povedati, od kod je njegovih konstitucionalcev program, da bi se ne bilo za novo prodajalo, kar je že stara roba; če tudi je sèm ter tjà s kako novo frazo, kot so na pr. direktne volitve, prebavana. Take reči se morajo vedeti; zakaj nam je iz tega jasno, da ljubljanski konstitucionalci še naprej v isti rog trobijo, v kterega so Giskra, Herbst in vsi tisti pihali, ki so zadnja tri leta Avstrijo vladali, kterih svoboda je bila sila za vse druge; ravnopravnost pa le nemško gospodovanje nad vsemi drugimi narodi. Zato jih zdaj nemški listi sami prav primerno imenujejo lažnjive liberalce (die Falschliberalen). In glej! s programom od te nesrečne, za Avstrijo in vse nas pogubljive stranke izposojenim se drzne ljubljansko konstitucionalno društvo stopiti pred volilce kranjske dežele, in priporočati jim spet to, kar je, kakor nas triletna skušnja učí, pogubivno za Avstrijo. — Ako pa „Tagblatt“ našemu razglasu očita, da ni v njem jasnega poguma, to ga on ali ni dobro bral ali pa ne prav razumel, drugače bi bil našel, da se ne govori samo v splošnih frazah o miru in spravi, ampak da je tudi prav na tanko povedano, s čem in kako naj se to doseže. On zahteva: enakopravnost vseh narodov, to je edino sredstvo, s kterim se pomirijo in spravijo avstrijski narodi; a da enakopravnost resnica postane, da ne bo vedno le na papirji, zahteva se, naj se narodom dá samouprava, kar najširja samouprava (avtonomija), da bodo svoje reči sami ravnali in oskrbovali brez „irofstva“ vladnega, in da ne bo vsaka najmanja pravičica od dobre volje dunaj-

skih ministrov zavisna. To je pot, ki pelje do svobode, ne do tiste, ki jo „Tagblatt“ hoče, ki je le v frazah, a v resnici je ni; ampak do prave, resnične svobode, v kateri se narodi dobro počutijo ter dušno in telesno napredujejo, kakor nam priča v Evropi Švica in v Ameriki združene države severne Amerike. Naš program je tedaj jasen; on se pa tudi popolnoma vjema z blago voljo Njih Veličanstva, če prav „Tagblatt“ tega noče slišati; zakaj on pelje gotovo in naravnost do tistega cilja in konca, ki je pokazan z Njih Veličanstva besedami: „Jaz čem mir imeti s svojimi narodi“. — „Tagblattovci“ pa nočejo miru drugačnega, kakor takega, ki kraljuje na pokopališču, — nemškutarji bi le takrat mirovali, kedar bi Slovence potlačene vrgli v grob! Posebno hud trn v peti so pa nemškim liberaluhom in njim privrženim Slovencem duhovni v deželnih zborih in v državnem zboru. Ker, kakor smo predno je umrl general-vikar Kos, tudi imeli 5 duhovnov v deželnem zboru kranjskem, odbor „Slovenije“ zopet priporoča 5 duhovnov, kričijo omenjeni liberaluhi, ki krčmo stavijo nad cerkev: „čemú farjev?“ Vprašamo te vekáče le to: Ali tudi najsvobodnejše ustave v Ameriki, na Angleškem itd. zabranjujejo duhovnov voliti v deželne zборе? Ali duhoven ni državlján kakor trgovec, obrtnik, dohtar itd.? Ali so v političnem življenju samo za to dobri, da davek plačujejo? Če ima kakih 100 grajščakov privilegijo, da volijo 10 poslancev v deželni zbor, kako da bi izmed več kot 700 duhovnikov ne smelo 5 poslancev biti? Kdo je odnekdaj izrejeval ljudstvo, ko je še bilo celó malo šol, kakor dušni pastir? Kdo je do danes največ se trudil v šolah za omiko narodovo? Kdo nam je ohranil še jezik slovenski, ko so ga cesarske gospóske popolnoma že zatrlé v kancelijah? Kdo je do leta 1850. narodu na poduk spisal največ knjig? Kdo je bil ljudstvu na-

šemu izgled v kmetijstvu, sadjereji itd.? In da ne govorimo o mnogih družih duhovnih, ki so bili dobrotniki narodu, povejte nam: kaj vlečete Vodnika vsako leto na dan in ga slavite, saj je bil duhovnik? Pojte rakom žvižgat lažnjivi vi „rodoljubi“, ako so vam zdaj, ko imamo vživati ustavno svobodo, duhovni na poti! Kaj da nemškutarski liberaluh s tem hoče doseči, da preganja vero in cerkev, to dobro vemo, — izneverili bi radi naš narod in ga vrgli v nemško bisago! — kaj pa Slovenec hoče s tem, da z unim v en rog trobi, to vedi Giskra! Poglejte v gornjo Avstrijo, kaj se tam godí? Gornja Avstrija ne more dalje prenašati, da se katoliška vera le še kot siromašk pankert trpí v Avstriji, — pošteni možaki v vsej deželi so se zdramili, vstopili na noge, in že javkajo liberaluški časniki, da bodo pri volitvah padli „ustavoverci“.

Častiti volilci ljubljanskega mesta!

Volitev poslancev za deželni zbor se bliža!

Tudi Vi imate voliti dva poslanca.

Važnosti volitve za deželni zbor Vam ni treba obširno razkladati, Vi sami jo znate dobro presoditi. Izvolite si toraj moža, ki sta neodvisna, značajna in prava slovenska rodoljuba! Da bode pa podpisani odbor izvedil, kterima najbolj zaupate, Vas vljudno vabi

k volitvi za skušnjo, v nedeljo 19. dne t. m.
ob 3. uri v dvorano ljub. čitalnice.

Pridite gotovo vsi, da v smislu našega programa zedinjeni stopimo k volitvi! Saj je pravica volitve ena najvažnejših pravic ustavnega državljana.

Za odbor „Slovenije“

Dr. Jan. Bleiweis, predsednik.

Odbor društva „Slovenije“ priporoča za deželni zbor kranjski te-le poslance:

I. Za kmečke občine.

1. Za Ljubljansko-Vrhniško okolico: gospoda dr. **Janeza Bleiweis-a** in dr. **Jožefa Poklukar-ja** v Ljubljani.
2. Za Kamnik in Brdo: gospoda **Janeza Toman-a**, dekana v Moravčah.
3. Za Kranj, Trzeč in Loko: gospoda **Franceta Kramar-ja**, korarja, in dr. **Radoslava Razlag-a**, advokata v Ljubljani.
4. Za Radolico in Kranjsko goro: gospoda **Lovro Pintar-ja**, fajmoštra na Breznici.
5. Za Postojno, Planino, Senožeče, Lož in Bistrice: gospoda dr. **Etbin Costa**, advokata v Ljubljani, in **Matija Koren-a**, posestnika v Planini.
6. Za Vipavo in Idrijo: gospoda **Jurija Grabrijan-a**, dekana v Vipavi.
7. Za Novomesto, Kostanjevico in Krško: gospoda **Jožefa Zagorc-a**, posestnika v Št. Jerneji.
8. Za Trebno, Zatičino, Žužemberk, Mokronog, Litijo in Radeče: gospoda **Jožefa grofa Barbota**, grajščaka v Rakovniku, gospoda **Miha Tavčar-ja**, fajmoštra v Vačah.*)
9. Za Kočevje, Lašče in Ribnico: gospoda **Luka Svetec-a** in gosp. **Petra Kozlerja** v Ljubljani.
10. Za Črnomelj in Metliko: gospoda **Martina Kramarič-a**, posestnika v Radovici.

II. Za občine v mestih in trgih.

1. Za Idrijo: gospoda **Marka Lipold-a**, c. k. višega rudarskega svetovalca.
2. Za Trzeč, Radoljco in Kamnik: gospoda **Janeza Murnik-a**, tajnika kupčijske in obrtnijske zbornice in vrednika „Novicam“.
3. Za Postojno, Vrhniko in Lož: gospoda **Franceta Kotnika**, posestnika na Vrhniku.
4. Za Kranj in Loko: gospoda **Leopolda Jugovic-a**, posestnika in trgovca v Kranju.
5. Za Novomesto, Kostanjevico, Krško, Črnomelj, Metliko in Višnjo goro: gospoda **Karola Rudeža**, grajščaka v Hrastju.
6. Za Kočevje in Ribnico: gospoda **Janeza Košir-ja**, c. k. okrajnega sodnika v Kočevju.

(Za Ljubljano se nasvetujeta poslanca prihodnjič po zaslišanji volilcev.)

*) Ker se je gosp. dr. Toman vsled hude bolezni, zaradi katere bode potreboval miru dolgo časa, odločno odpovedal vsakršni volitvi, tedaj ga odbor mora izpustiti iz te vrste.